

Eesti paviljon 59. rahvusvahelisel kunstinäitusel La Biennale di Venezia

La Biennale di Venezia

59. Esposizione
Internazionale
d'Arte
Partecipazioni Nazionali

ORCHIDÉ

LIRIUM

Kristina Norman ja Bita Razavi
Põhineb Emilie Rosalie
Saali elul ja loomingul

ESU

KUNTLUSE

JARELE

Kuraator: Corina L. Apostol, Tallinna Kunstihoone
Komissar: Maria Arusoo, Kaasaegse Kunsti
Eesti Keskus (KKEK)

23. aprill–27. november 2022
Avamine: 20. aprill 2022
Eelavamine: 20.–22. aprill 2022

Giardini della Biennale, Rietveldi pavilion
www.orchidelirium.ee, www.cca.ee
[Instagram](#), [Facebook](#)

Kunstnikud Kristina Norman ja Bitu Razavi ning kuraator Corina L. Apostol esitlevad tänavusel Veneetsia biennaalil projekti *Orhideliirium*. *Tsu külluse järele*, mis koosneb installatsioonidest, filmidest, fotodest, arhiivimaterjalidest ja *performance*'itest ning vaatleb koloniaalajastu botaanilist kunsti ja selle ühiskondlik-poliitilist mõju nii minevikus kui tänapäeval. Koostöös projekti kunstilise konsultandi Sadiha Boonstraga loovad kunstnikud, kuraator ja projekti loominguine tiim installatiivse keskkonna, mille keskmes on Normani filmitriloogia ja Razavi performatiivne ruumisekkumine.

Näitus on inspireeritud Eesti 19. sajandi vähetuntud kunstniku ja maailmaränduri Emilie Rosalie Saali loost. Saali tegevus troopiliste taimede maalijana ja tema elulugu on aluseks näitusele, mis mõtestab enesemääramisõiguse, koloniaalkogemuse, uuskolonialistlike mehhanismide, botaanika, teaduse ja kunsti teemasid. Näituse pealkiri viitab 19. sajandil Euroopat haaranud orhideehullusele. Ka botaanilised illustratsioonid, millega Emilie Saal tegeles, vahendasid publikule taimi ilma kontekstita ja soodustasid loodusmaastike ja inimeste käsitlemist pelga ressursina. Millised olid Saalide valikute tagajärjed Indoneesia elanikele ja maastikele? Norman ja Razavi analüüsivad kriitiliselt (neo)koloniaalset diskursust tänapäeva Eestis, lähtudes sealjuures oma kultuurilisest taustast ja kogemustest.

Normani filmide *Rip-off*, *Pelgupaik* ja *Janu* keskseteks motiivideks on mõis kui keskkond, kus armastus troopiliste lillede vastu saab baltisaksa ülikute ja nende teenijate kultuuri ühenduslüliks, puur kui vahepealne muutumiste ruum, kus kohtuvad puuri seestpoolt ja väljastpoolt vaatajate pilgud, ning orhideekasvandused, mida võib näha kui Eesti turbakaevanduse, troopiliste orhideede ja finants- ja loodusressursside ristumispunkte.

Razavi ruumisekkumine algab juba enne paviljoni sisenemist – vaatajad paigutatakse nende endi teadmata erinevatesse kategooriatesse. Kunstnik lähtub sealjuures arhitektuursesse ruumi kodeeritud klassierisustest ning tema *performance* paneb vaataja mõtlema hierarhiatest ja privileegidest. Ajaloonarratiivide ebatäielikkuselt mõeldes kasutab Razavi oma kohaspetsiifilises installatsioonis ja vitriinides valguse muutumist ruumis. Tema kineetiline skulptuur viitab Eesti folkloorist tuttavale kratile, kes näituse kontekstis toodab käsu peale botaanilisi joonistusi neile, kes on nõus selle tagajärgedega leppima.

Ühtlasi avaneb vaatajatele võimalus tutvuda Apostoli ja Boonstra uurimistööga, mis põhineb Eesti, Hollandi ja Indoneesia arhiivimaterjalidel ning tutvustab koloniaaltemaatikat erinevatest perspektiividest. Koostöös Normani ja Apostoliga loob koreograaf ja tantsija Eko Supriyanto videovormis sekkumise, mis uurib, kas tänapäeval on üldse võimalik rääkida kolonialismi lõpust. Ta käsitleb kolonialismiilminguid looduses ning juhib tähelepanu Indoneesia jätkuvale ekspluateerimisele ning seob selle soo ja rassi küsimustega.

Orhideliirium vaatleb pärisorjuse ajaloolist kogemust Eestis, mis mõjutas ka Saali ja tema rolli Hollandi koloniaalajaloos. Lisaks käsitleb see Indoneesia koloniseeritud rahvaid, sealse maastiku laastamist hilisel koloniaalperioodil ning selle tänapäeva ulatuvat mõju. Näituse külastajad saavad ülevaate dekoloniaalse ökoloogiaga seotud temadest ning selle tagajärgedest inimeste mõtetele ja tegudele.

Eesti on Veneetsia biennaalil osalenud alates 1997. aastast ning sel aastal esitletakse Eesti ekspositsiooni 13. korda. Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus on Eesti ekspositsiooni peakorraldaja ning projekti rahastab Eesti Kultuuriministeerium.

Lisainformatsioon Eesti 2022. aasta ekspositsiooni kohta: Eesti paviljoni kommunikatsioonijuht *Kaarin Kivirähk*: kaarin@cca.ee / +372 5394 7169

Kristina Norman

Kristina Norman (1979) on Tallinnas elav ja töötav kunstnik ja dokumentalist, kelle looming käsitleb rahvusliku identiteedi, poliitika, mälu ja avaliku ruumi kokkupuutepunkte.

Bitu Razavi

Bitu Razavi (1983) on multidistsiplinaarne kunstnik, kelle loomingus on olulisel kohal igapäevaelu ning isikliku elu avalikus sfääris nähtavaks muutmine.

Corina L. Apostol

Corina L. Apostol (1984) töötab kuraatorina Tallinna Kunstihoones ning rahvusvahelise loomeuurimusliku koostööprojekti „Teisel pool materiat. Kultuuripärand virtuaalreaalsuse lävel“ kaaskuraatori ja koordinaatorina.

Emilie Rosalie Saal

Emilie Rosalie Saal (1871–1954) sündis Tartus, õppis kunsti Petrogradis (Peterburis) ning aastatel 1899–1920 viibis koos abikaasa Andres Saaliga Jaava saarel.

Korraldustiim

Graafiline disainer: Laura Pappa
Arhitektid: Aet Ader ja Arvi Anderson, b210
Tehniline tiim: Tõnu Narro koos Mihkel Lemberi, Villem Säre, Aleksander Meresaare, Erik Liivaga
Produktioonijuht: Sten Ojavee, KKEK
Kommunikatsioonijuht: Kaarin Kivirähk, KKEK
Rahvusvahelise kommunikatsiooni konsultant: Alexia Menikou

Näituse assistent: Simona Šulnyte
Kirjatüüp „Orhidee“: Jungmyung Lee & Laura Pappa
Veebilehe programmeerimine: Eva Rank

Komissar ja produtsent: Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus
Kasprodutsendid: Tallinna Kunstihoone, Rühm Pluss Null, Post Theatre Collective

Rahastaja: Eesti Kultuuriministeerium
Toetajad: Advokaadibüroo Cobalt, Eesti Kultuurkapital, Eesti Filmiinstituut, sihtasutus Kone, Põhja- ja Baltimaade mobiilsusprogramm, HIAP, Soome kaasaegse kunsti sihtasutus Frame, Soome Kunsti Arenduskeskus, Helsingi linn, Eesti Kunstnike Liit, Eesti Kunstiakadeemia, Kõrgem Kunstikool Pallas, DSV, Punch Drinks, Lincona, Temat Eesti OÜ, Metroprint

